

Sygn. akt III APa 25/17 **Klauzulę wykonalności nadano w dniu 20 lipca 2018 r**

na wniosek pełnomocnika pozwanego (k. 757) w zakresie punktu 2.

Z-ca Kierownika sekretariatu

III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

M. B.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 maja 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Polak
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka (spr.) SSO (del.) Gabriela Horodnicka – Stelmaszczuk
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 9 maja 2018 r. w Szczecinie

sprawy Z. F.

przeciwko (...) Uniwersytetowi (...) w S.

o zadośćuczynienie i zobowiązanie do złożenia oświadczenia określonej treści

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 19 lipca 2017 r. sygn. akt VI P 11/15

1. oddala apelację,

2. zasądza od Z. F. na rzecz (...) Uniwersytetu (...) w S. kwotę 1470 (jeden tysiąc czterysta siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego pozwanego w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Anna Polak SSA Barbara Białecka SSO (del.) Gabriela Horodnicka

– Stelmaszczuk

UZASADNIENIE

W dniu 10 marca 2014 r. Z. F. wniósł pozew do Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie przeciwko (...) Uniwersytetowi (...), wnosząc o:

- wydanie orzeczenia, że wybory rektora Politechniki (...) oraz innych organów jednoosobowych i kolegialnych na kadencję 2008-2012 przeprowadzone zostały z naruszeniem obowiązujących przepisów prawa, tj. art. 71 ust. 1 pkt 3 ustawy prawo o szkolnictwie wyższym, art. 11 oraz art. 18 Kodeksu pracy i § 67 ust. 10 oraz § 68 pkt 7 Statusu PS;
- ustalenie, że podczas wyborów rektora Politechniki (...) na kadencję 2008-2012 zostało naruszone jego prawo do godnego i zgodnego z obowiązującymi przepisami prawa traktowania, zwłaszcza do równego traktowania powoda jako kandydata na rektora;
- zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zadośćuczynienia w wysokości 10.000 zł.

W piśmie procesowym z dnia 29 maja 2015 r. (data nadania w placówce pocztowej w dniu 30 maja 2014 r.) powód sprecyzował powództwo wskazując, że wnosi o:

- zasądzenie odszkodowania na podstawie art. 18(3d) k.p. w związku z naruszeniem zasady równego traktowania w zatrudnieniu oraz
- zadośćuczynienie za doznaną krzywdę i naruszenie dóbr osobistych oraz niezgodne z prawem działanie organów publicznych, podczas przeprowadzania wyborów na rektora Politechniki (...) w roku 2008 r. (art. 77 ust. 1 konstytucji, art. 23 k.c., art. 24 k.c., art. 417 k.c.).

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że został nierówno i niezgodnie z prawem potraktowany jako kandydat na funkcję rektora Politechniki (...) na kadencję 2008-2012. Zarzucił także rektorowi W. K., iż ten miał wykorzystywać pełnioną przez siebie funkcję dla zapewnienia sobie korzystniejszej pozycji w wyborach na funkcję rektora, naruszając przy tym obowiązujące przepisy. Wskazał także na szereg naruszeń procesu wyborczego na funkcję rektora Politechniki (...), które mogły wpłynąć na jego wynik.

W tym zakresie powód po pierwsze wskazał, że wybory zostały zorganizowane przez jednego z kandydatów na rektora – ówczesnego rektora W. K., co doprowadziło do tego, że miał on zapewnioną korzystniejszą pozycję w wyborach. Powód zwrócił bowiem uwagę, że to rektor W. K. zaproponował kandydatów do Uczelnianej Komisji Wyborczej, zarekomendował również wybór na przewodniczącego komisji wyborczej. Natomiast powód jako kontrkandydat na rektora nie miał żadnego wpływu ani na skład komisji wyborczej, ani na wybór jej przewodniczącego. Zdaniem powoda, jeśli ówczesny rektor W. K. zamierzał kandydować na kolejną kadencję powinien całkowicie wyłączyć się z organizacji wyborów, w tym nie uczestniczyć – jako kontrkandydat powoda – w powoływaniu komisji wyborczej i wyborze jej przewodniczącego. Powód zaakcentował przy tym, że W. K. nie tylko w istotny sposób włączył się w organizowanie wyborów, a nadto miał realny wpływ na jego wyniki. Wpłynął bowiem na przyjęcie przez Senat i komisję wyborczą błędnej i niezgodnej z obowiązującymi przepisami prawa interpretacji wieku emerytalnego, co doprowadziło do wyboru na przewodniczącą komisji wyborczej I. K., osoby, związanej z rektorem silnym stosunkiem podległości służbowej, która z uwagi na przekroczenie wieku nie spełniała de facto kryteriów pozwalających na jej wybór na to stanowisko.

Powód wskazał również, że w jego ocenie nieprawidłowy był sposób liczenia głosów. Do liczenia głosów bez żadnych podstaw prawnych powołana została komisja skrutacyjna, w skład której przewodnicząca komisji wyborczej wyznaczyła jedną osobę ze składu komisji, a pozostali członkowie tej komisji powołani zostali w drodze jawnego

(a nie tajnego) głosowania spośród członków Uczelnianego Kolegium Elektorów. Co więcej, komisja ta nie liczyła głosów w obecności pozostałych elektorów, tylko wyniosła urnę wyborczą do innego pomieszczenia. Zdaniem powoda Komisja była nielegalna, nadto w składzie 5-osobowej komisji skrutacyjnej znalazły się aż dwie osoby, z którymi powód był w konflikcie prawnym, co uzasadnia w ocenie powoda podejrzenie sfałszowania wyników wyborów rektora.

Powód wskazał także, że w wyniku zaniedbań i niedopełnienia obowiązków władz uczelni, senatu i Uczelnianej Komisji Wyborczej nie została w Politechnice (...) opracowana i ogłoszona jednolita ordynacja wyborcza, czego konsekwencją był bałagan organizacyjny, poszczególne komisje przeprowadzały wybory według swojego uznania, w różny sposób np. niektóre samodzielnie liczyły głosy, inne powoływały dodatkowe komisje skrutacyjne, członkowie komisji wyborczych byli jednocześnie kandydatami do różnych organów uczelni.

Dalej powód wskazał, że jego petycje i protesty kierowane do rektora i komisji wyborczej o naruszeniach prawa podczas wyborów nie zostały uwzględnione z powołaniem się na upływ terminu do złożenia protestu, chociaż z uwagi na brak ordynacji wyborczej żaden termin do tej czynności nie był przewidziany.

Powód zwrócił również uwagę, że rektor uczelni był w uprzywilejowanej pozycji również w okresie przedwyborczym.

Powód w tym zakresie zaakcentował, że W. K. nie miał żadnego problemu z załatwieniem sali wykładowej na przeprowadzenie spotkania z wyborcami, mógł ogłosić w Internecie oraz wywiesić afisze o swoim spotkaniu na 5 dni przed jego terminem. A powodowi to utrudniono. Wniosek powoda o wykorzystanie sali wykładowej na przeprowadzenie spotkania z wyborcami, który zgodnie z ustawą powinien być rozpatrzony przez rektora był przetrzymywany przez kilka dni. Rektor przekazał wniosek do rozpatrzenia swojemu zastępcy, którego nie było w tym czasie w pracy, co spowodowało, że powód otrzymał zgodę na wykorzystanie sali na dwa dni przed planowanym terminem spotkania, co zmusiło go do zmiany tego terminu. Również załatwienie sali w terminie zastępczym nie odbyło się bez problemów. Osoba odpowiedzialna za salę, w której miało odbyć się spotkanie przedwyborcze odmówiła powodowi jej udostępnienia w planowanym przez niego terminie i dopiero interwencja powoda u dziekana wydziału chemii doprowadziła do wydania pozwolenia na zorganizowanie spotkania wyborczego przez powoda.

Dodatkowo powód wskazał, że kandydat na rektora – rektor W. K. na głównej stronie internetowej politechniki – podczas kampanii wyborczej – umieścił życzenia świąteczne dla pracowników (kilka dni przed wyborami przypadają Święta Wielkanocne), a powodowi takiej możliwości odmówiono wskazując, że tylko rektor corocznie tradycyjnie składa życzenia za pośrednictwem strony internetowej uczelni i nikt inny nie ma do tego prawa. Powodowi pozwolono jedynie umieścić życzenia na jego wyodrębnionej pracowniczej stronie internetowej w intranecie (stronie dostępnej wyłącznie dla pracowników).

Nadto powód wskazał, że na głównej stronie internetowej nie zamieszczono informacji o powodzie jako potencjalnym kandydacie na rektora, uzasadniając to, że nie są to informacje istotne dla środowiska akademickiego dotyczące uczelni i jej działalności, a do tego służy strona główna. Informacje takie były dostępne jedynie w intranecie. O istnieniu tej strony zostali poinformowani jedynie pracownicy uczelni, natomiast studenci i doktoranci takiej wiedzy nie mieli. W ocenie powoda uniemożliwienie mu zamieszczenia informacji o kandydowaniu na rektora, jego programu wyborczego, informacji o spotkaniu z wyborcami na głównej stronie uczelni z powołaniem się na nieistotności informacji, których zamieszczenia domagał się powód stanowiło naruszenie godności powoda jako kandydata na rektora, zwłaszcza na tle pozostałych informacji prezentowanych na tej stronie.

W odpowiedzi na pozew (...) Uniwersytet (...)

w S. – jako następca prawny Politechniki (...) – wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany podniósł, iż żądanie pozwu w zakresie wydania orzeczenia, że wybory rektora Politechniki (...) oraz innych organów jednoosobowych i kolegialnych na kadencję 2008-2012 przeprowadzone zostały z naruszeniem prawa, nie odpowiada wymogom

zawartym w art. 189 k.p.c., albowiem zarówno samo żądanie, jak i uzasadnienie wyrażone w piśmie z dnia 29 maja 2014 r. nie wskazuje stosunku prawnego, którego ustalenia domaga się powód, a jedynie stanowi opis zdarzeń ocenianych przez niego negatywnie. Zdaniem pozwanego, powód nie wykazał również interesu prawnego w wytoczeniu przedmiotowego powództwa. Podkreślił, iż powód podjął nieskuteczną próbę obrony prezentowanych przez siebie przekonań na drodze postępowania administracyjnego i mimo ustalenia przez niezależne sądy dwóch instancji, że wybory na stanowisko rektora w latach 2008-2012 zostały przeprowadzone na podstawie obowiązujących przepisów prawa, powód nadal stara się je podważyć, korzystając z powództwa cywilnego o ustalenie.

Pozwany zaprzeczył także, aby władze uczelni utrudniały powodowi prowadzenie kampanii wyborczej. Odnosząc się do żądania odszkodowawczego opartego o art. 18(3d) k.p. pozwany podniósł zarzut przedawnienia, wskazując, iż zgodnie z art. 291 § 1 k.p. termin przedawnienia roszczeń o odszkodowanie z tytułu naruszenia zasad równego traktowania w zatrudnieniu wynosi 3 lata i liczony jest od dnia wymagalności roszczenia. Wyjaśnił, że powód upatruje swojej szkody w wyborze innego kandydata na stanowisko rektora Politechniki (...) w 2008 r., tym samym zgłoszenie roszczeń odszkodowawczych w marcu 2014 r. bez wątpienia zostało dokonane już po upływie terminu przedawnienia roszczeń z tego tytułu.

W pismach procesowych z dnia 26 listopada 2014 r. (data wpływu do sądu 27 listopada 2014 r.), z dnia 2 grudnia 2014 r. oraz z dnia 15 kwietnia 2015 r. powód ostatecznie sprecyzował powództwo wskazując, że domaga się:

- zasądzenia kwoty 5.000 zł tytułem odszkodowania za naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu,
- zasądzenia kwoty 5.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych
- zobowiązanie do złożenia oświadczenia określonej treści – przeprosin w związku z naruszeniem dóbr osobistych powoda.

Uzasadniając swoje roszczenia, powód wskazał, że podczas wyborów w 2008 r. oraz w związku z tymi wyborami, jak i po ich zakończeniu powód był traktowany przez pozwanego niezgodnie z obowiązującym prawem i naruszone zostały jego prawa do równego traktowania i poszanowania godności.

Powód jednocześnie dodatkowo przytoczył kolejne zarzuty wobec pozwanego, mające w jego ocenie uzasadniać zgłaszane roszczenia. Powód wskazał, że władze uczelni zataiły przed nim treść pisma studentów oraz samorządu studenckiego, zaadresowanego do dziekana uczelni, w którym studenci domagali się odsunięcia go od zajęć dydaktycznych, na podstawie którego to pisma władze uczelni podjęły oficjalne działania służbowe, a które to pismo zostało sporządzone w okresie kandydowania powoda na rektora. Zdaniem powoda nieudostępnienie powodowi treści tego pisma stanowi naruszenie jego praw pracowniczych i jego godności jako pracownika, zwłaszcza w sytuacji, gdy pisma te zawierają informacje nieprawdziwe lub godzące w jego dobre imię.

Postanowieniem z dnia 24 kwietnia 2015 r. Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie IX Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę do Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych jako właściwemu rzeczowo w wyniku rozszerzenia powództwa o prawo niemajątkowe, tj. obowiązek przeproszenia w związku z naruszeniem dóbr osobistych i nierównym traktowaniem.

Na rozprawie w dniu 5 sierpnia 2015 r. powód podtrzymał w całości swoje roszczenia.

Postanowieniem z dnia 29 marca 2017 r., z uwagi na konieczność rozpoznania sprawy w składzie ławniczym, Sąd wyłączył do odrębnego rozpoznania roszczenie powoda o odszkodowanie w związku z naruszeniem zasad równego traktowania w zatrudnieniu.

Wyrokiem z dnia 21 czerwca 2017 r. (nieprawomocnym), sygn. akt VI P 31/17, Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VI Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił powództwo Z. F. o odszkodowanie w związku z naruszeniem zasad

równego traktowania w zatrudnieniu. Powództwo oddalono w związku z uznaniem skuteczności podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczenia.

Wyrokiem z dnia 19 lipca 2017 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił powództwo (pkt I) oraz zasądził od powoda Z. F. na rzecz pozwanego (...) Uniwersytetu (...) w S. kwotę 827 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt II).

Sąd I instancji ustalił, że w dniu 19 czerwca 2006 r. Senat Politechniki (...) uchwalił statut Uczelni. Statut ten był zmieniany uchwałami z dnia 29 stycznia 2007 r., 29 października 2007 r. oraz 25 lutego 2008 r.

W brzmieniu obowiązującym w czasie wyborów na rektora na kadencję 2008-2012 statut ten przewidywał, że wyboru rektora dokonuje kolegium elektorów Uczelni (§ 57 ust. 1). Wybory w Uczelni przeprowadzają komisje wyborcze (§ 57 ust. 2).

W § 58 statutu wskazano, że wyboru organów jednoosobowych oraz przedstawicieli do organów kolegialnych dokonuje się z zachowaniem zasad określonych w Ustawie (Prawo o szkolnictwie wyższym) oraz dodatkowo zawarto regulacje dotyczące m.in. zasad postępowania, gdy w pierwszej turze wyborów żaden z kandydatów nie uzyska wymaganej większości głosów, kart głosowania, ważności głosów.

W § 67 wskazano, że nie później niż w styczniu ostatniego roku swojej kadencji senat wybiera UKW (Uczelnianą Komisję Wyborczą). Organ wybierający komisję wyznacza jej przewodniczącego (ust. 1). W skład UKW wchodzi następujący przedstawiciele społeczności Uczelni, posiadający czynne i bierne prawo wyborcze: 1) trzech przedstawicieli nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego, 2) dwóch przedstawicieli pozostałych nauczycieli akademickich, 3) jeden przedstawiciel doktorantów, 4) jeden przedstawiciel studentów, 5) jeden przedstawiciel pracowników nie będących nauczycielami akademickimi (ust. 2). Funkcji członka komisji wyborczej nie można łączyć ze stanowiskiem pochodzącym z wyboru. Osoba kandydująca na stanowisko z wyboru jest zobowiązana do rezygnacji z członkostwa w komisji, a na jej miejsce właściwy organ wybiera inną osobę (ust. 10).

W § 68 statutu wskazano, że do zadań UKW należy w szczególności: 1) ustalenie terminarza czynności wyborczych; 2) ustalenie projektu podziału mandatów w senacie i kolegium elektorów uczelni na jednostki i okręgi wyborcze; 3) nadzorowanie przebiegu wyborów na wydziałach; 4) przeprowadzenie na uczelnianym zebraniu wyborczym wyborów kolegium elektorów Uczelni spośród pozostałych nauczycieli akademickich oraz stwierdzenie dokonania wyboru członków kolegium elektorów Uczelni; 5) organizowanie i przeprowadzanie zebrań wyborczych na stanowiska rektora i prorektorów; 6) stwierdzanie dokonania wyboru członków kolegium elektorów Uczelni oraz wyboru na stanowiska rektora i prorektorów; 7) stwierdzanie nieważności wyborów w przypadku nieprawidłowego ich przebiegu; 8) rozstrzyganie wątpliwości dotyczących spraw związanych z przebiegiem wyborów; 9) zabezpieczenie dokumentacji wyborów.

Statut ten obowiązywał do dnia 31 grudnia 2008 r.

W roku 2008 na Politechnice (...) zostały przeprowadzone wybory rektora Politechniki (...) w S. (obecnie (...) Uniwersytetu (...) w S.) oraz innych organów jednoosobowych i kolegialnych na kadencję 2008-2012.

W dniu 17 grudnia 2007 r. na posiedzeniu Senatu Politechniki (...) ówczesny rektor W. K. przedstawił propozycję składu osobowego Uczelnianej Komisji Wyborczej (UKW) na kadencję 2008-2012, rekomendując kandydaturę prof. dr hab. I. K. na stanowisko przewodniczącej Komisji, zaś jako kandydatów na członków Komisji wskazał: dr hab. inż. R. K., dr hab. inż. W. R., dr inż. A. R., dr inż. K. M., mgr inż. R. P. (przedstawiciel doktorantów), Ł. N. (przedstawiciel studentów – przewodniczący KUSS PS) oraz mgr H. W. (przedstawiciel pracowników nie będących nauczycielami akademickimi).

Wszystkie osoby wyraziły zgodę na kandydowanie do Komisji.

Następnie Rektor zwrócił się do członków Senatu z zapytaniem o uwagi dotyczące przedstawionych kandydatur. Senat zaaprobował wniosek Rektora wraz z powyższą rekomendacją.

Rektor stwierdzając brak głosów w dyskusji zarządził głosowanie.

W głosowaniu tajnym Senat Politechniki (...) większością głosów powołał Uczelnianą Komisję Wyborczą na kadencję 2008-2012 pod przewodnictwem prof. dr hab. I. K.. I. K., która została powołana na przewodniczącą UKW, urodziła się (...)

W dniu 20 grudnia 2007 r. Rektor W. K. wydał Komunikat nr (...), w którym poinformował o składzie osobowym Uczelnianej Komisji Wyborczej na kadencję 2008-2012 powołanej przez Senat Politechniki (...) na posiedzeniu w dniu 17 grudnia 2007 r.

Poza zgłoszeniem kandydatur do uczelnianej Komisji Wyborczej ówczesny rektor – W. K. nie brał udziału w dalszym procesie wyborczym jako reprezentant uczelni, w procesie wyborczym występował jedynie jako kandydat na rektora. Do wykonywania ewentualnych czynności związanych z procesem wyborczym upoważnienie otrzymał prorektor W. B..

Z. F. nie złożył żadnej propozycji dotyczącej ewentualnego składu osobowego Uczelnianej Komisji Wyborczej na kadencję 2008-2012. Powód miał świadomość, że mógłby zgłosić własnych kandydatów do UKW.

Do czasu przeprowadzenia wyborów rektora Z. F. nie podważał prawidłowości sposobu, w jaki dokonano wyboru członków UKW.

Powód w czasie wyborów nie zgłaszał również żadnych zastrzeżeń co do wybranego składu osobowego UKW powołanej przez Senat Uczelni w dniu 17 grudnia 2007 r.

Zastrzeżenia co do członków Uczelnianej Komisji Wyborczej powód zaczął wyrażać dopiero po wyborach. Zarzuty powoda koncentrowały się głównie wobec osoby przewodniczącej komisji wyborczej I. K., której powód zarzucił stronniczość. Odnośnie pozostałych członków UKW powód co do zasady nie kwestionował ich bezstronności. Jedyne zastrzeżenia powoda odnośnie pozostałych członków komisji sprowadzały się do wskazania, że nie wyrazili oni sprzeciwu przeciwko powołaniu komisji skrutacyjnej do liczenia głosów, której powołanie w ocenie powoda nie znajdowało uzasadnienia w obowiązujących wówczas przepisach.

W dniu 18 stycznia 2008 r. odbyło się posiedzenie Uczelnianej Komisji Wyborczej. Posiedzenie otworzył rektor W. K. proponując przewodniczącego komisji prof. I. K., a na sekretarza H. W.. Propozycja została przez członków Komisji przyjęta jednogłośnie w głosowaniu jawnym. Przewodnicząca przedstawiła zadania jakie stoją przed komisją, tj. w pierwszym etapie ustalenie podziału mandatów Uczelnianego Kolegium Elektorów, ustalenie liczby mandatów w Senacie i ich podział, ustalenie kalendarza wyborczego i w następnym etapie przeprowadzenie wyborów rektora i prorektorów. Komisja przeanalizowała wstępne propozycje podziału mandatów UKE, składu Senatu i podziału jego mandatów. Ponieważ ocena prawidłowości nie mogła być dokonana na bieżąco uzgodniono, że sprawdzenie tzw. danych kadrowych nastąpi w terminie 2 tygodni, tak aby członkowie komisji mogli dokonać ponownych obliczeń na spotkanie w dniu 22 stycznia. Po dyskusji oceniono wstępnie, iż senat liczący 60 osób najlepiej odpowiada zasadzie proporcjonalności udziału poszczególnych jednostek i grup pracowniczych w senacie biorąc pod uwagę stan zatrudnienia, a także udział studentów w odniesieniu do liczby nauczycieli akademickich.

W dniu 22 stycznia 2008 r. Uczelniana Komisja Wyborcza dokonała ponownego przeliczenia mandatów do UKE biorąc pod uwagę osoby posiadające bierne prawo wyborcze na dzień 2 stycznia 2008 r. zgodnie ze stanowiskiem Fundacji Rektorów Polskich z dnia 21 stycznia 2008 r. odnośnie rozumienia pojęcia „nieosiągnięcie

wieku emerytalnego”. Uczelniana Komisja Wyborcza przyjęła wstępny kalendarz czynności wyborczych na kadencję 2008-2012, który zakładał co najmniej 3-tygodniowy okres na kampanię wyborczą kandydatów na rektora obejmujący czasokres od dnia zgłaszania kandydatów do dnia wyborów.

W dniu 12 marca 2008 r. UKW przyjęła zgłoszenia kandydatów na rektora Politechniki (...) na kadencję 2008-2012. Przyjęto zgłoszenia od 14 elektorów. Kandydatami na rektora zostali Z. F. i W. K..

Powód zwrócił się do przewodniczącej Uczelnianej Komisji Wyborczej I. K. o zorganizowanie spotkania przedwyborczego z pracownikami. I. K. poinformowała powoda, że komisja wyborcza nie zajmuje się organizacją spotkań przedwyborczych kandydatów na rektorów. Wskazała, że spotkania takie kandydaci organizują we własnym zakresie. I. K. wyjaśniła przy tym, że poprowadzi spotkanie, jeśli powód takie zorganizuje. I. K. faktycznie poprowadziła spotkanie przedwyborcze zorganizowane przez powoda. I. K. prowadziła również spotkanie przedwyborcze drugiego kandydata na rektora W. K..

Powód samodzielnie zorganizował swoje spotkanie przedwyborcze.

Wniosek powoda o wykorzystanie sali na przeprowadzenie spotkania z wyborcami przekazany został do rozpatrzenia prorektorowi W. B., który był wówczas osobą upoważnioną do wydawania decyzji w takich sprawach. Zgodę na wykorzystanie sali powód otrzymał na 2 dni przed zaplanowanym terminem spotkania. Było to spowodowane tym, że w momencie przekazania wniosku prorektor był nieobecny na uczelni, gdyż przebywał w delegacji. Niezwłocznie po powrocie z delegacji prorektor rozpoznał wniosek powoda wyrażając zgodę na udostępnienie sali w proponowanym przez powoda terminie. Powód zdecydował się jednak zmienić termin spotkania z wyborcami uznając, że termin 2 dni jest zbyt krótki na powiadomienie wyborców o spotkaniu.

W drugim zaproponowanym przez powoda terminie na auli, na której zamierzał spotkać się z wyborcami mieli zaplanowane zajęcia studenci. Mimo to dziekan zdecydował się przenieść studentów do innej sali i udostępnić powodowi aulę we wskazanym przez niego terminie w celu umożliwienia mu spotkania z wyborcami.

Spotkanie z wyborcami odbyło się, przewodniczyła mu prof. I. K. jako przewodnicząca UKW.

W czasie kampanii wyborczej Z. F. zażyczył sobie, aby jego program wyborczy był prezentowany na stronie internetowej. Na prośbę powoda utworzono dla niego indywidualną stronę internetową (...), na której mógł zamieszczać informacje o swojej kandydaturze i programie wyborczym. Strona ta znajdowała się w Intranecie – wewnętrznym systemie informacyjnym dla pracowników Politechniki (...).

Pracownicy zajmujący się infrastrukturą informatyczną uczelni otrzymali prośbę, aby maksymalnie pomóc Z. F. w administrowaniu stroną internetową.

W tym celu dyrektor uczelnianego centrum informatyki oddelegował jednego pracownika do pomocy Z. F.. Wszystkie życzenia Z. F. dotyczące zmian i wpisów na stronie były na bieżąco realizowane.

Informację o wyborach oraz link do strony internetowej powoda zostały zamieszczone na głównej stronie Intranetu. Do strony głównej Intranetu dostęp mieli zarówno pracownicy, jak i studenci. Na uczelni funkcjonował wprawdzie odrębny od pracowniczego Intranet dla studentów, jednak aby zalogować się do niego studenci musieli przejść przez stronę główną, więc mieli dostęp do linku z wyborami i stroną internetową powoda.

Drugi kandydat na rektora W. K. nie wyraził chęci skorzystania z takiej formy prezentacji swojej osoby i programu.

W marcu 2008 r. Rektor Politechniki (...) W. K. zamieścił na ogólnodostępnej stronie internetowej Politechniki (...) życzenia świąteczne dla pracowników i studentów. Publikowanie przez rektora uczelni życzeń świątecznych w Internecie – na stronie głównej Politechniki (...) było wieloletnią tradycją Politechniki (...). Zwyczajowo wyłącznie rektor uczelni ma możliwość złożenia życzeń świątecznych w takiej formie.

W dniu 31 marca 2008 r. do Dziekana Wydziału Elektrycznego Politechniki (...) wpłynęło pismo studentów z dnia 17 marca 2008 r. oraz związane z tym pismem pismo Przewodniczącego Samorządu Studentów Wydziału (...) z dnia 18 marca 2008 r.

W piśmie z dnia 17 marca 2008 r. studenci zwrócili się do Dziekana Wydziału (...) Politechniki (...) z prośbą o zmianę drugiego prowadzącego prof. Z. F. lub jego wykreślenie z planu dla 5 roku specjalności PIUEE z przedmiotu seminarium dyplomowego. W piśmie studenci wskazali, że powodem ich prośby jest obawa wywierania nacisków prof. Z. F. w związku ze sprawą prowadzoną przez policję, w której część ich kolegów została bez ich wiedzy i zgody wplątana w wyniku działań prof. Z. F.. Dalej studenci wyjaśnili, że z ich punktu widzenia prowadzenie jednego przedmiotu przez dwóch pracowników, pomiędzy którymi toczy się postępowanie sądowe jest sytuacją niezręczną i dla nich niekomfortową. Studenci wskazali nadto, że większość prac dyplomowych pisana jest w Zakładzie (...) kierowanej przez prof. A. A..

W związku z powyższym studenci wskazali, że uważają, że zasadne jest prowadzenie seminarium dyplomowego przez prof. A. A..

W piśmie z dnia 18 marca 2008 r. Przewodniczący KWSSWE wskazał, że w związku z docierającymi do Konwentu Wydziałowego Samorządu Studentów Wydziału (...) Politechniki (...) informacjami dotyczącymi działań prowadzonych przez prof. dr inż. Z. F. wobec studentów Wydziału, Samorząd Studentów Wydziału (...) wyraża zaniepokojenie w zaistniałej sytuacji wobec studentów. W piśmie wskazano, że samorząd studencki przychylił się do prośby studentów V roku kierunku elektrotechnika i uważa za zasadne ich obawy o brak obiektywizmu oraz komfortu podczas prowadzonych przez prof. dr inż. Z. F. zajęć dydaktycznych. W piśmie wskazano dalej, że samorząd studentów uważa, że zaistniała sytuacja może mieć negatywny wpływ na relacje pomiędzy profesorem a studentami. W związku z powyższym Samorząd Studentów Wydziału (...) zwraca się z prośbą do Dziekana o przychylenie się do prośby studentów i zmianę prowadzącego drugą część seminarium dyplomowego dla V roku kierunku elektrotechnika, specjalność przetwarzanie i użytkowanie energii elektrycznej.

Pisma nie zostały upublicznione ani przed wyborami, ani po wyborach na rektora. W dniu 11 kwietnia 2008 r. – już po wyborach – oba pisma zostały przekazane jedynie do wiadomości prorektorowi (...).

W związku z pismami dziekan zorganizował spotkanie z przedstawicielami studentów i Z. F.. Na spotkaniu obecny był dodatkowo prodziekan ds. studenckich.

Kolegium Elektorów Uczelni dokonujące wyboru rektora składało się z 33 przedstawicieli nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub doktora habilitowanego, 12 przedstawicieli pozostałych nauczycieli akademickich, 3 przedstawicieli pracowników niebędących nauczycielami akademickimi, 11 przedstawicieli studentów i 1 przedstawiciela doktorantów.

Wybory rektora Politechniki (...) na kadencję 2008-2012 przeprowadzono w dniu 4 kwietnia 2008 r. Zebranie otworzyła Przewodnicząca Uczelnianej Komisji Wyborczej, która przedstawiła porządek zebrania: wybór komisji skrutacyjnej, dokonanie aktu wyboru przez elektorów, obliczenie wyników wyborów przez komisję skrutacyjną, ogłoszenie wyników wyborów, zamknięcie zebrania wyborczego. Następnie I. K. zaproponowała, aby w skład komisji skrutacyjnej weszło po jednym przedstawicielu

z grupy wyborców i jeden członek UKW, którym będzie dr hab. inż. R. K.. Poprosiła o zgłaszanie kandydatów do Komisji. Z sali padły kandydaty R. B., A. B. (przedstawiciel nauczycieli akademickich), D. K. (przedstawiciel pracowników niebędących nauczycielami), M. C. (przedstawiciel doktorantów), T. P. (przedstawiciel studentów). Oprócz R. B. kandydaci wyrazili zgodę na pracę w komisji skrutacyjnej. Prof. A. B. zwrócił uwagę, że w składzie komisji jest dwóch przedstawicieli Wydziału (...). Elektorzy w głosowaniu jawnym jednomyślnie przyjęli zaproponowany skład komisji skrutacyjnej.

Następnie I. K. zaproponowała, aby sekretarzem zebrania została H. W. – sekretarz UKW. Elektorzy w głosowaniu jawnym jednomyślnie przyjęli tę kandydaturę.

Przechodząc do następnego punktu zebrania I. K. przypomniała, iż zgłoszonych zostało dwóch kandydatów na rektora, którzy na karcie do głosowania byli podani

w kolejności alfabetycznej: prof. dr inż. Z. F. i prof. dr hab. inż. W. K. I. K. przypomniała również zasady wyborcze dotyczące wyborów organów jednoosobowych: z ustawy (art. 71, pkt 6) prawo o Szkolnictwie Wyższym – odnośnie tego jaką większość głosów musi uzyskać kandydat, aby zostać wybranym oraz ze statutu PS (§ 58, pkt 5,6) – odnośnie ważności głosu. Zasady te przewodnicząca Komisji przedstawiła dwukrotnie. Dr hab. inż. R. B., prof. PS wyraził zdanie, że głos winien być ważny, gdy nie zostanie postawiony znak „X” przy żadnym z kandydatów. I. K. odpowiedziała, że nie można zmieniać zasad ujętych jednoznacznie w statucie i zamknęła dyskusję na ten temat.

Następnie została pokazana elektorom urna, celem zwrócenia ich uwagi, że wewnątrz jej było puste. Urna została postawiona na stole stojącym w pobliżu kabin do głosowania, widocznym dla wszystkich z sali.

Następnie Przewodnicząca UKW wyczytywała z nazwiska i imienia elektorów, którzy w kolejności wyczytywania podchodzili do stołu UKW i kwitowali odbiór karty do głosowania na liście obecności własnoręcznym podpisem. Głosowania dokonali elektorzy w sposób tajny. Tajność głosowania zabezpieczona była poprzez istnienie dwóch kabin, z których wszyscy elektorzy skorzystali.

Po zakończeniu głosowania, komisja skrutacyjna przeszła do sąsiedniej sali Rady Wydziału (...), celem przeliczenia głosów. Przewodnicząca ogłosiła przerwę w zebraniu przeznaczoną na pracę komisji skrutacyjnej.

Po zakończeniu pracy Komisja skrutacyjna powróciła na salę zebrania i jej przewodniczący R. K. odczytał protokół Komisji. Na zebraniu wyborczym obecnych było 59 elektorów, spośród 60 wybranych, oddano 59 głosów, w tym 55 głosów ważnych. Wymaganą większością głosów (40 głosów) rektorem Politechniki (...) na kadencję 2008-2012 wybrany został prof. dr hab. inż. W. K.. Z. F. uzyskał 15 głosów.

Zaproszeni przez Uczelnianą Komisję Wyborczą na ogłoszenie wyników kandydaci prof. Z. F. i prof. W. K. (w takiej kolejności) podziękowali elektorom za oddane na nich głosy oraz wypowiedzieli się w kilku zdaniach na temat wyników wyborów i przyszłości Uczelni po wyborach.

Ani w trakcie samego aktu wyborczego, ani bezpośrednio po wyborze żaden z kandydatów na rektora nie zgłaszał zastrzeżeń co do trybu wyborów, sposobu głosowania, czy też co do wyniku.

Pismem z dnia 13 maja 2008 r. skierowanym początkowo do rektora Politechniki (...), powód wniósł o unieważnienie uchwały Senatu (...) w sprawie biernego prawa wyborczego, wstrzymanie i unieważnienie wyborów rektora (...) na kadencję 2008-2012 oraz innych przeprowadzonych dotychczas w (...) i ponowne przeprowadzenie wyborów bez naruszenia prawa. Powód w proteście wyborczym zarzucił, że podczas wyborów rektora doszło do naruszenia art. 71 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, wskazując, że w jego ocenie niektórzy członkowie Uczelnianego Kolegium Elektorów oraz Uczelnianej Komisji Wyborczej, jak też członkowie Wydziałowych Komisji Wyborczych oraz Wydziałowych Kolegiów Elektorów nie spełniają warunku określonego w art. 71 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, bowiem osiągnęli wiek emerytalny.

Rektor odmówił rozpoznania wniosku wskazując, że nie jest uprawnionym do rozstrzygnięcia w zakresie protestów wyborczych. Powód w tej sytuacji pismem z dnia 28 maja 2008 r. przekazał wniosek Przewodniczącej Uczelnianej Komisji Wyborczej.

W dniu 4 czerwca 2008 r. Uczelniana Komisja Wyborcza jednomyślnie postanowiła odrzucić protest wyborczy Z. F. z uwagi na to, że został on złożony po terminie. W swoim uzasadnieniu Komisja wskazała, że ani w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 r., ani w obowiązującym statucie Politechniki (...) nie został określony termin na wnoszenie protestów przeciwko ważności wyborów i zaprezentowała przyjęte stanowisko w tej kwestii, że w Uczelni termin na wnoszenie protestów nie może być nieograniczony. Dlatego UKW oparła się na przepisach ordynacji wyborczych, tj. ordynacji wyborczej do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, w których przewidziano, że terminy

na wnoszenie protestu przeciwko ważności wyborów nie przekraczają 14 dni od dnia wyborów, albo od ogłoszenia wyników.

Komisja uznała, że termin wnoszenia protestu został przez Z. F. przekroczony. Ponadto stwierdziła, że brał on udział w wyborach elektorów na WE

z grupy mianowanych nauczycieli akademickich, zatrudnionych na stanowisku profesora zwyczajnego i nadzwyczajnego do Wydziałowego Kolegium Elektorów i znał ich wyniki. Mógł zatem złożyć protest niezwłocznie, albo co najmniej do dnia wyborów dziekana

i prodziekanów, do przeprowadzenia których został powoływany (uprawniony) ten organ. Uczelniana Komisja Wyborcza jednomyślnie stwierdziła przy tym, że nie nastąpiło naruszenie art. 71 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym w przypadku wyborów do Kolegium Elektorów Uczelni, wyborów rektora i prorektorów i wyborów przeprowadzanych na większości wydziałów Politechniki (...). Jedyne nieprawidłowości stwierdziła w zakresie wyborów na Wydziale (...). Zatem Komisja podjęła decyzję o unieważnieniu mandatów elektorskich w wydziałowych kolegiach osób w wieku emerytalnym, unieważnienie wyborów dziekanów i prodziekanów.

W czerwcu 2008 r. powód wniósł kolejne protesty wyborcze skierowane do wydziałowej Komisji Wyborczej Wydziału (...) i do Rejonowej Komisji Jednostek Międzywydziałowych, które zostały przekazane przez te komisje do rozpatrzenia przez Uczelnianą Komisję Wyborczą.

Po zapoznaniu się z protestami Uczelniana Komisja Wyborcza w dniu 13 czerwca 2008 r. oraz w dniu 23 czerwca 2009 r. jednomyślnie postanowiła te protesty odrzucić. UKW wskazała przy tym, że za nieuzasadniony uważa protest odnośnie nieposiadania przez prof. I. K. biernego prawa wyborczego i nielegalności pełnienia przez nią funkcji przewodniczącej Uczelnianej Komisji Wyborczej. UKW ustaliła również, że kolejne protesty czy wnioski Z. F. dotyczące definiowania biernego prawa wyborczego nie będą rozpatrywane.

Pismem z dnia 11 marca 2011 r. Z. F. złożył w Sądzie Rejonowym Szczecin – Centrum wniosek o zawiązanie do próby ugodowej w sprawie

o ustalenie odszkodowania i zadośćuczynienia za niegodne i nierówne traktowanie podczas wyborów rektora Politechniki (...) w S. na kadencję 2008-2012. Uzasadniając swój wniosek wskazał, że od dnia powołania Uczelnianej Komisji Wyborczej do dnia przeprowadzenia wyborów rektora traktowany był przez administrację uczelni i Uczelnianą Komisję Wyborczą w sposób rażąco odmienny niż jego kontrkandydat.

Do zawarcia ugody jednak nie doszło. W dniu 10 maja 2011 r. odbyło się w tym zakresie posiedzenie pojednawcze, w czasie którego pełnomocnik (...) Uniwersytetu (...) zwrócił uwagę, iż brak jest podstaw do zawarcia ugody, albowiem do tej pory nie zostało zgłoszone przez Z. F. żadne roszczenie w stosunku do jego mandanta.

Powód podjął próbę stwierdzenia nieważności decyzji Senatu Politechniki (...) o powołaniu Uczelnianej Komisji Wyborczej przed Sądem Okręgowym

w Szczecinie, wnosząc w dniu 3 grudnia 2008 r. pozew o stwierdzenie nieważności decyzji Senatu Politechniki (...) z dnia 17 grudnia 2007 r. o powołaniu Uczelnianej Komisji Wyborczej oraz stwierdzenie nielegalności jej działania, uchwały Senatu Politechniki (...) z dnia 28 stycznia 2008 r. o podziale liczby elektorów UKW na kadencję 2008-2012 przyjmującej stanowisko UKW w sprawie biernego prawa wyborczego oraz decyzji Rektora Politechniki (...) z dnia 26 maja 2008 r.

w sprawie unieważnienia wyborów rektora i innych organów tej Uczelni na kadencję 2008-2012, stwierdzenie, że wybory rektora Politechniki (...) oraz innych organów jednoosobowych i kolegialnych na kadencję 2008-2012 przeprowadzone zostały z naruszeniem obowiązujących przepisów (art. 2 i 7 konstytucji, art. 71 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym), art. 113 i 183a k.p., § 67 ust. 10 i 68 pkt 6 i 7 statutu Politechniki (...); stwierdzenie, że podczas wyborów rektora Politechniki (...) na kadencję 2008-2012 zostało naruszone jego prawo do równego traktowania kandydatów, stwierdzenie nieważności wyborów UKW, rektora Politechniki (...) oraz innych organów przeprowadzonych przez UKW (...) i podległe jej inne komisje wyborcze na kadencję 2008-2012.

Postanowieniem z dnia 25 marca 2010 r., sygn. akt I C 104/09, Sąd Okręgowy

w Szczecinie Wydział I Cywilny odrzucił pozew na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. Sąd Okręgowy uznał, że nie ma podstaw prawnych do merytorycznego badania ważności wyborów organów szkół wyższych.

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2010 r., sygn. akt I Acz 285/10, Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny oddalił zażalenie powoda na powyższe postanowienie. Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko sądu I instancji o niedopuszczalności drogi sądowej w analizowanej sprawie.

Powód podjął również próbę stwierdzenia nieważności decyzji Senatu Politechniki (...) o powołaniu Uczelnianej Komisji Wyborczej w trybie administracyjnym.

We wrześniu 2008 r. powód wystąpił z wnioskiem do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o stwierdzenie nieważności decyzji Senatu Politechniki (...) z dnia 17 grudnia 2007 r. o powołaniu Uczelnianej Komisji Wyborczej (dalej UKW) oraz stwierdzenie nielegalności jej działania, uchwały nr (...) Senatu Politechniki (...)

z dnia 28 stycznia 2008 r. o podziale liczby elektorów UKW na kadencję 2008-2012 przyjmującej stanowisko UKW w sprawie biernego prawa wyborczego oraz decyzji Rektora Politechniki (...) z dnia 26 maja 2008 r. w sprawie unieważnienia wyborów rektora i innych organów tej Uczelni na kadencję 2008-2012 (ściślej zaś pisma Rektora z tego dnia w odpowiedzi na wystąpienie Z. F. z maja 2008 r.).

Decyzją z listopada 2009 r. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego odmówił wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji i uchwały organów Politechniki (...) objętych wnioskiem z września 2008 r. W uzasadnieniu decyzji organ stwierdził, że przepis art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 164, poz. 1365 ze zm.), daje podstawę do wyprowadzenia interesu prawnego wyłącznie dla właściwych organów danej szkoły wyższej (rektora lub senatu uczelni). Rozstrzygnięcie nadzorcze właściwego ministra dotyczy interesu prawnego określonej uczelni i kompetencji jej organów (rektora lub senatu) do podejmowania aktów prawnych o charakterze ogólnym, a nie rozstrzygnięcia

w indywidualnej sprawie innego podmiotu prawnego. Wniosek osoby fizycznej należy zatem potraktować jako informację o ewentualnych nieprawidłowościach w uczelni. Postępowanie może być bowiem dopiero wszczęte wtedy, gdy wniosek pochodzi od legitymowanego podmiotu. W związku z tym, że skarżący nie jest stroną, ani jej przedstawicielem czy pełnomocnikiem, to nie posiada uprawnienia do żądania wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji i uchwały organów Politechniki (...). Organ stwierdził również, że nie zachodzą przesłanki do stwierdzenia z urzędu nieważności decyzji i uchwały, objętych wnioskiem z września 2008 r.

Z. F. wystąpił z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej powołaną wyżej decyzją, wskazując, że ani art. 36 ust. 1 Prawo o szkolnictwie wyższym, ani żaden inny przepis nie stwierdza, kto może złożyć wniosek o unieważnienie uchwały organu kolegialnego lub decyzji.

Decyzją ze stycznia 2010 r. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego utrzymał w mocy swoją decyzję z listopada 2009 r. W uzasadnieniu decyzji Minister ponownie wyjaśnił, że przepis art. 36 ust. 1 Prawo o szkolnictwie wyższym daje podstawę do wyprowadzenia interesu prawnego wyłącznie dla właściwych organów danej szkoły wyższej (rektora lub senatu uczelni). Wniosek osoby fizycznej należy potraktować jako informację o ewentualnych nieprawidłowościach w uczelni, zatem postępowanie może być wszczęte dopiero wtedy, gdy wniosek pochodzi od legitymowanego podmiotu. W związku z tym, że Z. F. nie jest stroną, ani jej przedstawicielem czy pełnomocnikiem, to nie posiada uprawnienia do żądania wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji i uchwały organów Politechniki (...). Ponadto Minister wskazał, że nie zachodzą przesłanki do stwierdzenia z urzędu nieważności decyzji

i uchwały, objętych wnioskiem z września 2008 r. Stosownie do § 68 pkt 7 i 8 statutu Politechniki (...), stwierdzenie nieważności wyborów w przypadku nieprawidłowego ich przebiegu, a także rozstrzygnięcie wątpliwości dotyczących spraw związanych z przebiegiem wyborów należy do kompetencji UKW. Nie ma zatem podstaw do kontroli komisji wyborczych w uczelniach, nie są one bowiem organami uczelni, brak również podstaw prawnych do ingerencji w proces wyborczy na uczelni. Ingerencja taka, nawet polegająca na ocenie sytuacji, stanowiłaby naruszenie

konstytucyjnie zagwarantowanej autonomii uczelni. Uniezależnienie wyborów władz danego podmiotu od decyzji jakiegokolwiek organu administracji publicznej jest podstawą jego autonomii.

W kwestii pojęcia „nieosiągnięcia wieku emerytalnego” organ wskazał natomiast, że zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego, każdy podmiot stosujący prawo jest zobowiązany do dokonywania jego interpretacji, w tym również uczelnia. Przyjęcie w tej sytuacji określonej wykładni przepisów dotyczących biernego prawa wyborczego jest uprawnieniem uczelni, które mieści się w sferze jej autonomii. Stanowisko w sprawie biernego prawa wyborczego zajęła w styczniu 2008 r. m.in. Fundacja Rektorów Polskich. Natomiast Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego przedstawiła komunikaty w sprawie biernego prawa wyborczego w dniach 30 stycznia 2008 r. i 9 maja 2008 r. Uczelniana Komisja Wyborcza Politechniki (...) przyjęła do realizacji w przedmiocie definicji biernego prawa wyborczego stanowisko Fundacji Rektorów Polskich.

Nie zgadzając się z powyższą decyzją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego ze stycznia 2010 r. Z. F. wniósł skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, domagając się zobowiązania tego organu do wszczęcia i przeprowadzenia postępowania w sprawie z wniosku z września 2008 r. zawierającego żądanie unieważnienia decyzji rektora Politechniki (...) oraz uchwały Senatu tej uczelni. Ponadto skarżący wniósł o stwierdzenie dyskryminacji, tj. potraktowania go inaczej niż innego nauczyciela akademickiego będącego w analogicznej sytuacji, zażądał także zwrotu kosztów postępowania.

Wyrokiem z dnia 1 czerwca 2010 r., sygn. akt I SA/Wa 409/10, Wojewódzki Sąd Administracyjny oddalił skargę. Prawidłowość tego rozstrzygnięcia potwierdził Naczelny Sąd Administracyjny wyrokiem z dnia 2 grudnia 2010 r., I OSK 1579/10, oddalając skargę kasacyjną Z. F..

Sądy administracyjne obu instancji zaakcentowały wówczas, że szkoły wyższe, do których stosuje się ustawę z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, są autonomiczne we wszystkich obszarach swojego działania, w tym także trybu powoływania swoich organów, a organy administracji rządowej i organy jednostek samorządu terytorialnego mogą podejmować decyzje dotyczące uczelni tyle tylko, że może to nastąpić wyłącznie w przypadkach przewidzianych w ustawach (art. 4 ust. 5). Sądy administracyjne zwróciły przy tym uwagę, że Minister sprawuje wprawdzie nadzór państwowy nad uczelniami (art. 36 ust. 1 Prawo o szkolnictwie wyższym), jednak ma on charakter wyłącznie nadzoru prawnego, czyli dotyczy badania zgodności działań organów uczelni z przepisami ustawy i jej statutu. Przepis art. 36 ust. 1 Prawo o szkolnictwie wyższym nie przewiduje przy tym działania właściwego ministra na wniosek lub w odpowiedzi na skargę, złożoną przez podmiot zainteresowany wyeliminowaniem uchwały lub decyzji z obrotu prawnego. Zatem tylko od kompetencji Ministra należy ocena, czy skorzysta z uprawnień określonych w art. 36 ust. 1, a skarga na brak jego działania w tym zakresie nie przysługuje. Wyłącznie też od właściwego ministra zależy, czy po otrzymaniu skargi lub wniosku podejmie czynności co do podjętej uchwały lub decyzji, o jakich mowa w tym przepisie. Dopiero na rozstrzygnięcie Ministra w sprawie stwierdzenia nieważności uchwały lub decyzji służy, w terminie trzydziestu dni od dnia jego doręczenia, skarga do sądu administracyjnego, a przepisy o zaskarżaniu do sądu administracyjnego decyzji z zakresu administracji publicznej stosuje się odpowiednio. Wobec powyższego, w ocenie Sądów administracyjnych obu instancji wniosek skarżącego nie mógł wywołać skutków procesowych w postaci wszczęcia postępowania o stwierdzenie nieważności wskazanych aktów.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, Sąd Okręgowy uznał powództwo za nieuzasadnione, wskazując, że w rozpoznawanej sprawie powód dochodził zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych. Powód wywodził, iż podczas wyborów rektora Politechniki (...) na kadencję 2008-2012, jak i po ich zakończeniu, miało miejsce naruszenie jego godności i dobrego imienia jako nauczyciela akademickiego i kandydata na rektora. Naruszenia tych dóbr osobistych powód, po pierwsze, upatrywał w nieprawidłowościach dotyczących wyborów na rektora Politechniki (...) na lata 2008-2012, podnosząc w tym zakresie m.in. zarzuty dotyczące nieprawidłowego trybu powołania Uczelnianej Komisji Wyborczej, braku legitymacji biernej po stronie osoby, która została powołana na funkcję przewodniczącej tej komisji. Nadto wskazywał na nieprawidłowości w zakresie samego procesu wyborczego. W tym zakresie powód podał, że w jego ocenie podczas wyborów rektora na kadencję 2008-2012 doszło do naruszenia prawa poprzez

powołanie komisji skrutacyjnej do liczenia głosów oddanych przez elektorów. Powód zasugerował również możliwość zafałszowania wyborów, wskazując, że liczenie głosów odbywało się w innym pomieszczeniu, a jednym z członków komisji skrutacyjnej była osoba, z którą powód pozostaje w konflikcie. Nadto, uzasadniając swoje roszczenie, powód powoływał się na okoliczności związane z przebiegiem kampanii wyborczej, stawiając zarzuty dotyczące dyskryminowania i nierównego traktowania go w czasie kampanii wyborczej w porównaniu do drugiego kandydata – ówczesnego rektora W. K..

Naruszenia swojego dobrego imienia i godności powód upatrywał się również w fakcie złożenia w czasie wyborów – w marcu 2008 r. – przez grupę studentów pisma adresowanego do dziekana, w którym to piśmie studenci domagali się odsunięcia go od zajęć dydaktycznych. Zdaniem powoda nieudostępnienie powodowi treści tego pisma stanowi naruszenie jego praw pracowniczych i jego godności jako pracownika, zwłaszcza w sytuacji, gdy pisma te zawierają informacje nieprawdziwe lub godzące w jego dobre imię.

Odnosząc się do żądania zasądzenia na rzecz powoda zadośćuczynienia, Sąd I instancji wskazał, że stosownie do brzmienia art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Stosownie do treści art. 24 § 1 k.c. ten czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba, że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebne do usunięcia jego skutków w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Przepis art. 24 k.c. nie definiuje pojęcia bezprawności. Przyjmuje się, że bezprawne jest każde działanie sprzeczne z normami prawnymi, a nawet z porządkiem prawnym oraz z zasadami współzycia społecznego, bez względu na winę sprawcy. Sąd Najwyższy

w orzeczeniu z dnia 19 października 1989 r. II CR 419/89, OSP 1990/11-12/377 wyjaśnił, „że za bezprawne uważa się każde działanie naruszające dobro osobiste, jeśli nie zachodzi żadna ze szczególnych okoliczności usprawiedliwiających je oraz że do okoliczności wyłączających bezprawność naruszenia dóbr osobistych na ogół zalicza się: działanie

w ramach porządku prawnego to jest działanie dozwolone przez obowiązujące przepisy prawa, wykonywania prawa podmiotowego, zgodę pokrzywdzonego, działanie w obronie uzasadnionego interesu.

Naruszenia dobra osobistego, rozumianego jako prawo podmiotowe osoby fizycznej, dopuszcza się każdy, kto w takie dobro chronione konkretną normą lub zasadami współzycia społecznego godzi w sposób bezprawny. W konsekwencji to na pokrzywdzonym ciąży obowiązek wykazania, że jego dobro osobiste zostało zagrożone lub naruszone, natomiast sprawca, dążąc do uwolnienia się od odpowiedzialności, powinien udowodnić, że jego działanie nie miało cech bezprawności. Brak bezprawności działania nie oznacza wprawdzie braku zagrożenia lub naruszenia dobra osobistego, nie mniej jednak wyłącza odpowiedzialność tego, kto wykazał, że nie działał bezprawnie.

W niniejszej sprawie niewątpliwie jest, że dobro osobiste powoda w postaci dobrego imienia, godności zawodowej objęte jest, w myśl art. 23 k.c., ochroną prawną. Bezsprornym jest, iż cześć, godność, dobre imię człowieka są pojęciami obejmującymi wszystkie dziedziny życia osobistego, zawodowego i społecznego. Rozważenia wymagało więc to, czy w analizowanym przypadku rzeczywiście miały miejsca wskazane przez powoda działania pozwanego, nadto rozważenia wymagało, że działania takie (o ile miały miejsce) faktycznie doprowadziły do naruszenia dobrego imienia powoda wśród jego najbliższego otoczenia zawodowego.

W orzecznictwie sądowym i doktrynie przyjmuje się, iż przy wyjaśnieniu istoty dobra osobistego i jego naruszenia należy posługiwać się kryterium obiektywnym, odwołującym się do przyjętych norm (tak A. Szpunar, *Ochrona Dóbr Osobistych*, Warszawa 1979 r., PWN, s. 107 i następne). Ocena, czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego, nie może być bowiem dokonana jedynie według miary indywidualnej wrażliwości osoby, która czuje się dotknięta zachowaniem innej osoby, gdyż sąd zobligowany jest tu do zastosowania oceny obiektywnej. Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 kwietnia 2002 r. w sprawie III CKN 953/00 (LEX nr 55098).

Po rozważeniu całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że mimo ciężaru dowodu spoczywającego na powodzie z mocy art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c., Z. F. nie zdołał wykazać zaistnienia podstawowej przesłanki odpowiedzialności pozwanego na podstawie art. 24 k.c., a mianowicie zaistnienia, ocenianego przy zastosowaniu kryteriów obiektywnych, naruszenia dobrego imienia i godności powoda na skutek bezprawnego zachowania pozwanego.

Po pierwsze, Sąd orzekający nie podzielił argumentacji powoda w kwestii naruszenia jego dóbr osobistych (godności) na skutek naruszenia przez pozwanego procedury wyborczej w czasie wyborów rektora uczelni na kadencję 2008-2012.

Odnosnie tego zarzutu, Sąd I instancji w pierwszej kolejności podniósł, że kwestia możliwości badania ważności wyborów rektora Politechniki (...) na kadencję 2008-2012 w kontekście wskazywanych przez powoda naruszeń przepisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz obowiązującego w spornym okresie w Politechnice (...) statutu była już przedmiotem badania przez sąd powszechny. Powód podjął bowiem próbę stwierdzenia nieważności decyzji Senatu Politechniki (...)

o powołaniu Uczelnianej Komisji Wyborczej przed Sądem Okręgowym w Szczecinie, wnosząc w dniu 3 grudnia 2008 r. pozew o stwierdzenie nieważności decyzji Senatu Politechniki (...) z dnia 17 grudnia 2007 r. o powołaniu Uczelnianej Komisji Wyborczej oraz stwierdzenie nielegalności jej działania, uchwały Senatu Politechniki (...) z dnia 28 stycznia 2008 r. o podziale liczby elektorów UKW na kadencję 2008-2012 przyjmującej stanowisko UKW w sprawie biernego prawa wyborczego oraz decyzji Rektora Politechniki (...) z dnia 26 maja 2008 r. w sprawie unieważnienia wyborów rektora i innych organów tej Uczelni na kadencję 2008-2012, stwierdzenie, że wybory rektora Politechniki (...) oraz innych organów jednoosobowych i kolegialnych na kadencję 2008-2012 przeprowadzone zostały z naruszeniem obowiązujących przepisów (art. 2 i 7 konstytucji, art. 71 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym), art. 113 i 183a k.p., § 67 ust. 10 i 68 pkt 6 i 7 statutu Politechniki (...); stwierdzenie, że podczas wyborów rektora Politechniki (...) na kadencję 2008-2012 zostało naruszone jego prawo do równego traktowania kandydatów, stwierdzenie nieważności wyborów UKW, rektora Politechniki (...) oraz innych organów przeprowadzonych przez UKW (...) i podległe jej inne komisje wyborcze na kadencję 2008-2012. Prawomocnym postanowieniem z dnia 25 marca 2010 r., sygn. akt I C 104/09, Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział I Cywilny odrzucił pozew na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. uznając, że sąd powszechny nie ma podstaw prawnych do merytorycznego badania ważności wyborów organów szkół wyższych.

Nieskuteczna okazała się również podjęta przez powoda próba stwierdzenia nieważności decyzji Senatu Politechniki (...) o powołaniu Uczelnianej Komisji Wyborczej w trybie administracyjnym. Decyzją z listopada 2009 r. Minister Nauki

i Szkolnictwa Wyższego odmówił wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji Senatu Politechniki (...) z dnia 17 grudnia 2007 r.

o powołaniu Uczelnianej Komisji Wyborczej (dalej UKW) oraz stwierdzenie nielegalności jej działania, uchwały nr (...) Senatu Politechniki (...) z dnia 28 stycznia 2008 r.

o podziale liczby elektorów UKW na kadencję 2008-2012 przyjmującej stanowisko UKW w sprawie biernego prawa wyborczego oraz decyzji Rektora Politechniki (...)

z dnia 26 maja 2008 r. w sprawie unieważnienia wyborów rektora i innych organów tej Uczelni na kadencję 2008-2012. Decyzją ze stycznia 2010 r. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego utrzymał w mocy swoją

decyzję z listopada 2009 r. Wyrokiem z dnia 1 czerwca 2010 r., sygn. akt I SA/Wa 409/10, Wojewódzki Sąd Administracyjny oddalił skargę Z. F. na powyższą decyzję. Prawdliwość tego rozstrzygnięcia potwierdził Naczelny Sąd Administracyjny wyrokiem z dnia 2 grudnia 2010 r., I OSK 1579/10, oddalając skargę kasacyjną Z. F..

Tym samym w ocenie sądów rozpoznających niniejszą sprawę skoro Minister nie skorzystał z instrumentu uregulowanego w art. 36 ust. 1 Prawo o szkolnictwie wyższym nie mają znaczenia dla sprawy wszelkie zarzuty merytoryczne dotyczące podjętych uchwał i decyzji organów uczelni w sprawie wyborów na lata 2008-2012, ponieważ ich rozpoznanie znajduje się poza kognicją sądu powszechnego. Sąd powszechny nie ma podstaw prawnych do kontroli komisji wyborczych w uczelniach, brak również podstaw prawnych do ingerencji w proces wyborczy na uczelni. Ingerencja taka, nawet polegająca na ocenie sytuacji, stanowiłaby naruszenie konstytucyjnie zagwarantowanej autonomii uczelni. Nie ma również jakiegokolwiek znaczenia wydanie rozstrzygnięcia w sprawie innej uczelni przez innego ministra, tj. Ministra Infrastruktury, gdyż sąd powszechny nie jest związany rozstrzygnięciami zapadłymi w innych sprawach.

Sąd Okręgowy zauważył także, że w toku kampanii wyborczej, jak i w czasie samych wyborów, jak i bezpośrednio po ogłoszeniu ich wyników powód w zasadzie nie zarzucał, by sposób przeprowadzania wyborów był prowadzony przez pozwanego nieprawidłowo.

W ocenie Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę powód nie wykazał również, że w okresie kampanii wyborczej był traktowany w sposób, który można by ocenić jako naruszający jego godność i dobre imię.

Sąd I instancji zwrócił uwagę, że powód w tym zakresie wskazywał, że w przeciwieństwie do swojego kontrkandydata do stanowiska rektora w czasie kampanii był traktowany lekceważąco, utrudniano mu zorganizowanie spotkania z wyborcami, nie uwzględniono jego prośby o opublikowanie życzeń dla pracowników i studentów na ogólnodostępnej stronie internetowej uczelni, nie zamieszczono informacji o prowadzonej przez niego kampanii na głównej stronie internetowej uczelni.

W kontekście powyższych zarzutów Sąd zwrócił przy tym uwagę, że powód naruszenia swojej godności upatrywał szczególnie w tym, że jego konkurent do funkcji rektora w wyborach na kadencję 2008-2012 zamieścił życzenia świąteczne dla pracowników i studentów na głównej ogólnodostępnej stronie internetowej uczelni, czego powodowi odmówiono. Sąd orzekający zwrócił zatem uwagę, że z ustaleń faktycznych wynikało, że faktycznie w marcu 2008 r. Rektor Politechniki (...) W. K. zamieścił na ogólnodostępnej stronie internetowej Politechniki (...) życzenia świąteczne dla pracowników i studentów. Jednocześnie z wyjaśnień wszystkich przesłuchanych w tym zakresie osób wynikało, że publikowanie przez rektora uczelni życzeń świątecznych w Internecie – na stronie głównej Politechniki (...) jest wieloletnią tradycją Politechniki (...). Zwyczajowo wyłącznie rektor uczelni ma możliwość złożenia życzeń świątecznych w takiej formie. W tej sytuacji w ocenie Sądu Okręgowego nie sposób uznać, że odmawiając opublikowania na internetowej stronie uczelni analogicznych życzeń powoda, pracodawca w jakikolwiek naruszył jego dobra osobiste w postaci godności osobistej i zawodowej powoda.

Nie znalazły potwierdzenia w materiale dowodowym również twierdzenia powoda o tym, że w jakikolwiek sposób utrudniano mu prowadzenie kampanii wyborczej. Wręcz przeciwnie, z materiału dowodowego wynika, że powodowi udzielano pomocy

w prowadzeniu kampanii wyborczej. I tak Sąd Okręgowy zauważył, że w czasie kampanii wyborczej Z. F. zażyczył sobie, aby jego program wyborczy był prezentowany na stronie internetowej. Na prośbę powoda utworzono dla niego indywidualną stronę internetową (...), na której mógł zamieszczać informacje o swojej kandydaturze i programie wyborczym. Z zeznań pracowników uczelnianego centrum informatyki wynikało przy tym jednoznacznie, że otrzymali prośbę, aby maksymalnie pomóc Z. F. w administrowaniu stroną internetową. W tym celu dyrektor uczelnianego centrum informatyki oddelegował jednego pracownika do pomocy Z. F.. Sama okoliczność, że utworzona specjalnie dla powoda strona znajdowała się w Intranecie – wewnętrznym systemie informacyjnym dla pracowników Politechniki (...), a nie na głównej ogólnodostępnej stronie internetowej Politechniki (...) w żaden sposób nie

świadczą o lekceważącym traktowaniu powoda jako kandydata na rektora. Z ustaleń faktycznych wynikało, że informację

o wyborach oraz link do strony internetowej powoda zostały zamieszczone na głównej stronie Intranetu. Do strony głównej Intranetu dostęp mieli zarówno pracownicy, jak

i studenci. Na uczelni funkcjonował wprawdzie odrębny od pracowniczego Intranet dla studentów, jednak aby zalogować się do niego studenci musieli przejść przez stronę główną, więc mieli dostęp do linku z wyborami i stroną internetową powoda. Z wyjaśnień świadków wynikało przy tym, że jeżeli ktoś chciał zapoznać się z programem wyborczym powoda opublikowanym w Intranecie nie miał z tym żadnego problemu. Sąd zwrócił przy tym uwagę, że drugi kandydat na rektora W. K. w ogóle nie skorzystał z takiej formy prezentacji swojej osoby i programu.

Zdaniem Sądu I instancji nie sposób również przyjąć, by stanowił naruszenie dóbr osobistych ewentualny dyskomfort po stronie powoda wynikający z konieczności rywalizowania w wyborach na rektora na kadencję 2008-2012 z ówczesnie pełniącym już tę funkcję rektorem W. K.. Sama okoliczność, że drugim kandydatem

w wyborach rektora na kadencję 2008-2012 był ówczesny rektor uczelni, a zatem z racji pełnionej funkcji mógł być on lepiej znanym dla potencjalnych wyborców, nie może być oceniana jako naruszenie jakichkolwiek dóbr osobistych powoda.

Nie stanowiła również przejawu lekceważącego traktowania powoda jako kandydata na rektora okoliczność, że wniosek powoda o wykorzystanie sali na przeprowadzenie spotkania z wyborcami przekazany został do rozpatrzenia prorektorowi W. B.. Z ustaleń faktycznych wynikało, że W. B.

w czasie kampanii wyborczej był osobą upoważnioną do wydawania decyzji w takich właśnie sprawach. Co prawda faktycznie zgodę na wykorzystanie sali powód otrzymał na 2 dni przed zaplanowanym terminem spotkania, jednakże nie było to spowodowane lekceważącym potraktowaniem powoda jako kandydata na rektora. Przyczyną opóźnienia w wydaniu zgody na wykorzystanie przez powoda sali na spotkanie przedwyborcze był fakt, że w momencie przekazania wniosku prorektor był nieobecny na uczelni, gdyż przebywał w delegacji służbowej. Jednocześnie z ustaleń faktycznych wynikało, że niezwłocznie po powrocie z delegacji prorektor rozpoznał wniosek powoda wyrażając zgodę na udostępnienie sali w proponowanym przez powoda terminie. Powód zdecydował się jednak zmienić termin spotkania z wyborcami uznając, że termin 2 dni jest zbyt krótki na powiadomienie wyborców o spotkaniu. Z materiału dowodowego nie wynika, by

w jakikolwiek sposób utrudniono powodowi zorganizowanie spotkania w drugim zaplanowanym przez niego terminie. Wręcz przeciwnie, z wyjaśnień wynika, że udostępnił powodowi aulę we wskazanym przez niego terminie, mimo że

w zaproponowanym przez powoda terminie na auli, na której zamierzał spotkać się

z wyborcami mieli zaplanowane zajęcia studenci. Mimo to Dziekan zdecydował się przenieść studentów do innej sali i udostępnić salę powodowi. Spotkanie z wyborcami odbyło się, przewodniczyła mu I. K. jako przewodnicząca UKW.

Nie znalazło potwierdzenia w materiale dowodowym również twierdzenie powoda, że ewentualną próbę ośmieszenia go i zdyskredytowania jako kandydata na rektora stanowił fakt, iż w marcu 2008 r. do Dziekana Wydziału (...) Politechniki (...) wpłynęło pismo studentów z dnia 17 marca 2008 r. oraz związane z tym pismem pismo Przewodniczącego Samorządu Studentów Wydziału Elektrycznego z dnia 18 marca 2008 r. z prośbą o zmianę drugiego prowadzącego prof. Z. F. lub jego wykreślenie z planu dla 5 roku specjalności PIUEE z przedmiotu seminarium dyplomowego. Co prawda pismo to zostało złożone w czasie kampanii wyborczej, jednakże z wyjaśnień świadków, osób które sporządzały te pisma wynikało jednoznacznie, że nie miało ono nic wspólnego z kampanią wyborczą. Co istotne z wyjaśnień wszystkich przesłuchanych na okoliczność złożenia tych pism osób wynikało jednoznacznie, że pisma nie zostały upublicznione ani przed wyborami, ani po wyborach na rektora..

Brak wykazania przez powoda w stanie faktycznym przedmiotowej sprawy spełnienia przewidzianej w art. 24 § 1 k.c. przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej, tj. naruszenia jej dobra osobistego w postaci czci, godności i dobrego imienia skutkować musiała uznaniem roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia za niezasadne.

O kosztach postępowania Sąd I instancji orzekł zgodnie z przepisem art. 98 i nast. k.p.c., a złożyło się na nie wynagrodzenie pełnomocnika oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł). Przy czym, w zakresie wynagrodzenia pełnomocnika procesowego pozwanego – mając na uwadze datę wniesienia powództwa – orzeczono na podstawie przepisów § 11 ust. 1 pkt. 2 w zw. z § 6 pkt. 3 (450 zł) oraz § 10 ust. 1 pkt. 2 (360 zł) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz.490).

Z powyższym wyrokiem Sądu Okręgowego w całości nie zgodził się powód Z. F., który w wywiedzionej apelacji zarzucił mu:

- naruszenie przepisów postępowania w postaci określonej w art. 233 § 1 k.p.c. zasady swobodnej oceny dowodów poprzez uznanie, iż kwestia prawidłowości przeprowadzenia wyborów rektora i innych organów ZUT została rozstrzygnięta w prawomocnym orzeczeniu Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 1 czerwca 2010 r. (sygn. akt I SA/Wa 409/10), w sytuacji gdy Sąd Administracyjny na gruncie wymienionej sprawy nie badał wskazanej okoliczności odwołując się do zasady autonomii uczelni,

- naruszenie przepisów postępowania w postaci określonej w art. 233 § 1 k.p.c. zasady swobodnej oceny dowodów poprzez uznanie, iż dobra osobiste powoda nie zostały naruszone w rozumieniu art. 24 k.c., w sytuacji, gdy zgromadzony w aktach materiał dowodowy pozwala na stwierdzenie wadliwości przeprowadzenia procesu wyborczego

i wynikającego z tego gorszego traktowania powoda jako kandydata, jak również na stwierdzenie poszczególnych przypadków, w których powód jako kandydat traktowany był lekceważąco, tj. niegodnie, w sposób utrudniający prowadzenie kampanii wyborczej.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania;
2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, za obie instancje, według norm przepisanych.

Jednocześnie, na podstawie art. 368 § 1 pkt 4 k.p.c., apelujący wniósł o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania w charakterze świadków: R. B., B. G. i J. G. na okoliczność trudności w zgłoszeniu kandydatury powoda w wyborach na stanowisko rektora i przyczyn tych trudności, albowiem powołanie wymienionych dowodów nie było możliwe w postępowaniu przed Sądem I instancji.

W uzasadnieniu powód odniósł się szczegółowo do wskazanych wyżej zarzutów apelacyjnych.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie w całości, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych oraz pominięcie wniosków dowodowych powoda w zakresie przesłuchania świadków w oparciu o art. 381 k.p.c. jako dowodów spóźnionych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, rozstrzygnięcie Sądu I instancji jest prawidłowe. Sąd Okręgowy właściwie przeprowadził postępowanie dowodowe oraz dokonał trafnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w konsekwencji prawidłowo ustalając stan faktyczny sprawy. Sąd Odwoławczy podzielił ustalenia i rozważania prawne Sądu I instancji,

rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98).

Na wstępie Sąd Apelacyjny podkreśla, że podziela pogląd prawny wyrażony przez Sąd Najwyższy, iż sąd drugiej instancji jest obowiązany zamieścić w swoim uzasadnieniu takie elementy, które ze względu na treść apelacji i zakres rozpoznania są potrzebne do rozstrzygnięcia sprawy, ale nie ma zarazem obowiązku wyrażania szczegółowego stanowiska odnośnie wszystkich poglądów prezentowanych przez strony, jeżeli nie mają one istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2012 r., IV CSK 373/11, Lex nr 1169841 oraz z dnia 29 października 1998 r., II UKN 282/98, OSNP 1999/23/758, Lex nr 38240). Z tego względu, mimo rozbudowanej i zawierającej szereg spostrzeżeń apelacji powoda, Sąd Apelacyjny odniósł się szczegółowo do istotnych z punktu widzenia niniejszej sprawy zarzutów i poprzestał na ogólnym nieuwzględnieniu podnoszonych w sprawie okoliczności drugorzędnych.

Dokonując kontroli instancyjnej zaskarżonego orzeczenia, Sąd Apelacyjny doszedł do wniosku, iż Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że powód Z. F. nie zdołał wykazać zaistnienia podstawowej przesłanki odpowiedzialności pozwanego (...)Uniwersytetu (...) w S. na podstawie art. 24 k.c., tj. naruszenia dobrego imienia i godności powoda na skutek bezprawnego zachowania pozwanego. Sąd Odwoławczy uznał, że apelacja ma charakter polemiczny i stanowi jedynie powtórzenie argumentacji przedstawianej konsekwentnie przez powoda w toku niniejszego procesu, jak również w toku wszczynanych przez powoda we wcześniejszym okresie postępowań przed innymi sądami powszechnymi, sądami administracyjnymi, a także organami administracji rządowej.

W pierwszej kolejności za bezzasadny uznać należy zawarty w apelacji zarzut naruszenia przez Sąd I instancji zasady swobodnej oceny dowodów określonej w art. 233 § 1 k.p.c. Skuteczna obrona stanowiska skarżącego w tym zakresie wymagałaby wykazania, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego oraz że brak jest wszechstronnej oceny wszystkich istotnych dowodów (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 1998 r. II UKN 151/98, OSNAPiUS 1999/15/492; z dnia 4 lutego 1999 r. II UKN 459/98, OSNAPiUS 2000/6/252; z dnia 5 stycznia 1999 r. II UKN 76/99, OSNAPiUS 2000/19/732). Jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00 LEX nr 56906). Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy należycie wyjaśnił sprawę, a przeprowadzona ocena dowodów jest prawidłowa i odpowiada powyższym kryteriom. Apelacja nie wykazuje uchybień w rozumowaniu Sądu, które podważałyby prawidłowość dokonanej oceny.

Dla potwierdzenia powyższego w pierwszej kolejności wskazać należy, że nie zasługują na uwzględnienie zarzuty apelującego dotyczące naruszenia jego dóbr osobistych na skutek wadliwej procedury przeprowadzenia wyborów na rektora uczelni na kadencję 2008-2012. W kwestii ważności wyborów rektora Politechniki (...) na kadencję 2008-2012 – a właściwie możliwości badania tej kwestii – wypowiedział się Sąd Okręgowy w Szczecinie, który prawomocnym postanowieniem z dnia 25 marca 2010 r., sygn. akt I C 104/09, odrzucił pozew Z. F. na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. uznając, że sąd powszechny nie ma podstaw prawnych do merytorycznego badania ważności wyborów organów szkół wyższych. Nieskuteczne okazały się również działania powoda podjęte w trybie administracyjnym celem dowiedzenia słuszności swoich twierdzeń. Przypomnieć należy, że decyzją z listopada 2009 r. Minister Nauki

i Szkolnictwa Wyższego odmówił wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji Senatu Politechniki (...) z dnia 17 grudnia 2007 r.

o powołaniu Uczelnianej Komisji Wyborczej (dalej UKW) oraz stwierdzenia nielegalności jej działania, uchwały nr (...) Senatu Politechniki (...) z dnia 28 stycznia 2008 r.

o podziale liczby elektorów UKW na kadencję 2008-2012 przyjmującej stanowisko UKW w sprawie biernego prawa wyborczego oraz decyzji Rektora Politechniki (...)

z dnia 26 maja 2008 r. w sprawie unieważnienia wyborów rektora i innych organów tej Uczelni na kadencję 2008-2012. Decyzją ze stycznia 2010 r. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego utrzymał w mocy swoją decyzję z listopada 2009 r. Wyrokiem z dnia 1 czerwca 2010 r., sygn. akt I SA/Wa 409/10, Wojewódzki Sąd Administracyjny oddalił skargę Z. F. na powyższą decyzję. Prawdliwość tego rozstrzygnięcia potwierdził Naczelny Sąd Administracyjny wyrokiem z dnia 2 grudnia 2010 r. I OSK 1579/10 oddalając skargę kasacyjną powoda.

Mając na uwadze powyższe, stwierdzić należy, że zarzuty dotyczące uchwał i decyzji organów uczelni w sprawie wyborów na rektora w latach 2008-2012, podniesione przez powoda po raz kolejny na etapie postępowania apelacyjnego, są nieuzasadnione. Prawdliwość procedury wyborczej została wcześniej oceniona przez sądy powszechne oraz sądy administracyjne, które oddaliły skargi powoda w tym zakresie, zwracając przy tym uwagę na istotny fakt, tj. samodzielność szkół wyższych m.in. w kwestii przeprowadzania wyborów do władz uczelni. W tym miejscu należy dodatkowo przypomnieć, że autonomię szkół wyższych gwarantuje Konstytucja RP w art. 70 ust. 5 stanowiąc, że szkołom wyższym zapewnia się autonomię na zasadach określonych w ustawie. Wyrazem tej zasady jest także regulacja art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (w brzmieniu obowiązującym do 1 października 2011 r.), która stanowi, że uczelnia jest autonomiczna we wszystkich obszarach swojego działania na zasadach określonych w ustawie. Autonomia ta polega m.in. na samodzielności przy wyborze władz uczelni, w którą to sferę organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego mogą ingerować wyłącznie w przypadkach przewidzianych w ustawie.

W kontekście podnoszonej przez powoda wadliwości przeprowadzonych wyborów na rektora uczelni należy również na marginesie zwrócić uwagę, na co słusznie wskazał Sąd Okręgowy, że w toku kampanii wyborczej, w czasie wyborów, jak i bezpośrednio po ogłoszeniu ich wyników powód nie zgłaszał zastrzeżeń co do samego sposobu przeprowadzania wyborów. W tym stanie rzeczy, podnoszenie zarzutu nieprawidłowości procedury wyborczej we wszczynanych przez powoda postępowaniach sądowych i administracyjnych dopiero po ogłoszeniu niekorzystnych dla niego wyników wyborów należy uznać za spóźnione.

Sąd Apelacyjny podziela również stanowisko Sądu I instancji co do tego, iż powód w toku postępowania nie wykazał, że w okresie kampanii wyborczej był traktowany w sposób, który można by ocenić jako naruszający jego godność i dobre imię. Przypomnieć należy, że Z. F. w tym zakresie wskazywał, że w przeciwieństwie do swojego kontrkandydata na stanowiska rektora w czasie kampanii był traktowany lekceważąco, utrudniano mu zorganizowanie spotkania z wyborcami, nie uwzględniono jego prośby o opublikowanie życzeń świątecznych dla pracowników i studentów na ogólnodostępnej stronie internetowej uczelni, nie zamieszczono informacji o prowadzonej przez niego kampanii na głównej stronie internetowej uczelni. Po pierwsze wskazać należy, że w uczelni zwyczajowo przyjęte było publikowanie przez aktualnie urzędującego rektora życzeń świątecznych w Internecie (na stronie głównej Politechniki (...)), co oczywiście uzasadnione było charakterem zajmowanej funkcji. Zauważyć należy, że nie zdarzyło się, aby publikowano życzenia poszczególnych pracowników, mogli oni jednak złożyć studentom i pozostałym pracownikom uczelni życzenia świąteczne w innej formie, co też umożliwiono powodowi (na specjalnie utworzonej dla niego stronie internetowej). Sąd Apelacyjny w opisaney przez powoda sytuacji polegającej na odmowie opublikowania jego życzeń na głównej stronie internetowej uczelni nie tylko nie dopatrywał się jakiegokolwiek przejawu naruszenia jego dóbr osobistych, tj. godności osobistej i zawodowej powoda, ale wręcz uznał, iż działania uczelni w tym zakresie w stosunku do powoda stawały go w pozycji uprzywilejowanej w porównaniu do pozycji „zwykłego” kandydata (niebędącego pełniącym funkcję rektorem), biorącego udział w tego rodzaju wyborach.

Zdaniem Sądu Odwoławczego nie sposób również uznać, że Z. F. utrudniano prowadzenie kampanii wyborczej, bowiem ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynikają okoliczności zgoła przeciwne, mianowicie, fakt udzielania powodowi pomocy przy prowadzeniu kampanii. Przypomnieć należy, że na prośbę powoda utworzono dla niego indywidualną stronę internetową (...), na której mógł zamieszczać informacje o swojej kandydaturze

i programie wyborczym, ponadto, wyznaczonemu pracownikowi uczelnianego centrum informatyki polecono, aby udzielał powodowi pomocy w administrowaniu stroną. W tym miejscu należy również podkreślić, co słusznie wywiódł Sąd I instancji, iż sama okoliczność umieszczenia stworzonej dla powoda strony w Intranecie – wewnętrznym systemie informacyjnym dla pracowników Politechniki (...) – a nie na głównej ogólnodostępnej stronie internetowej Politechniki (...), w żaden sposób nie świadczyła o lekceważeniu powoda jako kandydata na rektora. Jak ustalił Sąd Okręgowy, informację o wyborach oraz link do strony internetowej powoda zostały zamieszczone na głównej stronie Intranetu, do której dostęp mieli zarówno pracownicy, jak i studenci. Na uczelni funkcjonował wprawdzie odrębny od pracowniczego Intranet dla studentów, jednak, aby zalogować się do niego studenci musieli przejść przez stronę główną, więc mieli dostęp do linku z wyborami i stroną internetową powoda. Z wyjaśnień świadków wynikało przy tym, że jeżeli ktoś chciał zapoznać się z programem wyborczym powoda opublikowanym w Intranecie nie miał z tym żadnego problemu. Drugi kandydat na rektora, W. K., nie skorzystał z takiej możliwości.

Sąd Apelacyjny ponadto uważa, że do naruszenia dóbr osobistych powoda nie mogła prowadzić konieczność rywalizowania w wyborach na rektora na kadencję 2008-2012 z ówczesnym rektorem W. K., który z racji pełnionej funkcji mógł być lepiej znany potencjalnym wyborcom. Sąd Odwoławczy wskazuje, iż tego rodzaju sytuacje – rywalizacji pomiędzy osobą pełniącą daną funkcję oraz osobą dopiero co starającą się o dane stanowisko – nie są niczym niezwykłym, nie świadczą o naruszeniu dóbr osobistych danego kandydata lub też przekroczeniu jakichkolwiek innych norm czy zasad.

Zdaniem Sądu Odwoławczego nie stanowiła również przejawu lekceważącego traktowania powoda jako kandydata na rektora okoliczność, że wniosek powoda

o wykorzystanie sali na przeprowadzenie spotkania z wyborcami przekazany został do rozpatrzenia prorektorowi W. B. oraz że zgodę na wykorzystanie sali powód otrzymał na 2 dni przed zaplanowanym terminem spotkania. Zauważyć należy, iż opisane sytuacje miały swoje uzasadnienie – jak ustalił Sąd Okręgowy, przyczyną opóźnienia w wydaniu zgody na wykorzystanie przez powoda sali na spotkanie przedwyborcze był fakt, że w momencie przekazania wniosku prorektor był nieobecny na uczelni, gdyż przebywał w delegacji służbowej. Jednocześnie z ustaleń faktycznych wynikało, że niezwłocznie po powrocie z delegacji prorektor rozpoznał wniosek powoda wyrażając zgodę na udostępnienie sali w proponowanym przez powoda terminie. Powód zdecydował się jednak zmienić termin spotkania z wyborcami uznając, że termin 2 dni jest zbyt krótki na powiadomienie wyborców o spotkaniu. Ponadto, z materiału dowodowego nie wynikało również w żaden sposób, aby utrudniono powodowi zorganizowanie spotkania w drugim zaplanowanym przez niego terminie – z wyjaśnień dziekana wynikało, że udostępnił powodowi aulę we wskazanym przez niego terminie, mimo że

w zaproponowanym przez powoda terminie na auli, na której zamierzał spotkać się z wyborcami mieli zaplanowane zajęcia studenci. Mimo to dziekan zdecydował się przenieść studentów do innej sali i udostępnić salę powodowi. Odzwierciedlenia

w materiale dowodowym nie znalazła również argumentacja powoda, że próbę ośmieszenia go i zdyskredytowania jako kandydata na rektora stanowił fakt, iż w marcu 2008 r. do Dziekana Wydziału (...) Politechniki (...) wpłynęło pismo studentów z dnia 17 marca 2008 r. oraz związane z tym pismem pismo Przewodniczącego Samorządu Studentów Wydziału (...) z dnia 18 marca 2008 r. z prośbą o zmianę drugiego prowadzącego prof. Z. F. lub jego wykreślenie z planu dla 5 roku specjalności PIUEE z przedmiotu seminarium dyplomowego. Wbrew twierdzeniom powoda, fakt skierowania przez studentów pisma w przedmiocie odsunięcia powoda od prowadzenia zajęć dydaktycznych nie świadczył o powiązaniu tej sprawy z faktem kandydowania przez powoda na stanowisko rektora, a stanowiło jedynie wyraz obaw studentów, którzy zdecydowali się na ten krok z uwagi na konflikt powoda z innym profesorem.

Konkludując, w ocenie Sądu Apelacyjnego wskazywane przez Z. F. okoliczności, mające świadczyć o naruszeniu przez pozwanego jego dóbr osobistych, były takimi jedynie w subiektywnym odczuciu powoda. Kierując się obiektywnymi kryteriami nie sposób przyjąć, iż wskutek działań władz, pracowników czy też studentów uczelni doszło w jakikolwiek sposób do naruszenia godności osobistej lub zawodowej Z. F..

Ustosunkowując się do wniosków dowodowych powoda zgłoszonych w apelacji, Sąd Odwoławczy wskazuje, iż w myśl art. 207 § 6 k.p.c. sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła

ich w pozwie, odpowiedzi na pozew lub dalszym piśmie przygotowawczym bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności. Jakkolwiek zgodnie z art. 217 § 1 k.p.c. strona może aż do zamknięcia rozprawy przytaczać okoliczności faktyczne i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej, to jednak z mocy art. 217 § 2 i 3 k.p.c. sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich we właściwym czasie bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności. Sąd pomija twierdzenia i dowody, jeżeli są powoływane jedynie dla zwłoki lub okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, stwierdzić należy, że w przedmiotowej sprawie powód nie przytoczył jakichkolwiek argumentów, które przemawiałyby za uwzględnieniem zgłoszonych przez niego wniosków dowodowych o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na etapie postępowania odwoławczego. W ocenie Sądu Apelacyjnego okoliczności sprawy zostały dostatecznie wyjaśnione, a dopuszczenie dowodu z zeznań kolejnych świadków spowodowałoby jedynie zwłokę w rozpoznaniu sprawy. Ponadto zauważyć należy, że powód w postępowaniu przed Sądem I instancji wykazywał dużą aktywność dowodową i nie było żadnych przeszkód do zgłoszenia wniosku o przesłuchanie świadków wskazanych w apelacji powoda. Powyższe okoliczności przemawiają za uznaniem wniosków dowodowych zgłoszonych w apelacji za spóźnione.

Reasumując, w ocenie Sądu Apelacyjnego zgłoszone przez Z. F. roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia i przeproszenie nie zasługuje na uwzględnienie, powód nie wykazał bowiem, aby w sprawie doszło w jakikolwiek sposób do naruszenia jego dobra osobistego w postaci czci, godności i dobrego imienia. Tym samym, w okolicznościach rozpatrywanej sprawy brak jest podstaw do przyjęcia istnienia po stronie pozwanej odpowiedzialności, o której mowa w art. 24 § 1 k.c.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację powoda jako całkowicie nieuzasadnioną.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie przepisu art. 98 § 1 k.p.c. zgodnie, z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu), przy czym Sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji (art. 108 § 1 k.p.c.). Wysokość kosztów ustalono zgodnie § 9 ust. 1 pkt 3 i § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r., poz. 265 j.t.).

SSA Anna Polak SSA Barbara Białecka SSO (del.) Gabriela Horodnicka

– Stelmaszczuk